

2022-12-15

m.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: M2022/01830

Handläggare: Annarella Löfblad

Svensk Kollektivtrafiks remissvar rörande Underlag om lokal och regional klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen (M2022/01830)

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige. Ett normalår görs mer än 1,7 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 99 % av landets busstrafik och 90 % av landets persontågstrafik. Kollektivtrafiken leder i dag arbetet mot ett fossilfritt transportsystem. Den upphandlade busstrafiken drivs i dag till över 95 procent av förnybara drivmedel eller el. Spårvagns- och tunnelbanetrafiken drivs helt med el och tågtrafiken drivs nästan helt med el. Våra medlemmar ansvarar också helt eller delvis för färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och skolskjuts.

Sammanfattning av utredningens förslag

Utredningen lägger följande förslag på åtgärder, tabellen lånad från utredningen

Ledarskap för klimat-omställning	1. Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning 1.1 Uppdrag som förändringsledare med kansli 1.2 Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning 1.3 Kompetenslyft för klimatet - leda klimatomställning med helhetssyn
Myndighetslyft för klimatet	2. Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning 2.1 Uppdrag till myndigheter om att utveckla samverkan för lokal och regional klimatomställning 2.2 En kunskapsarena för kommuner och regioners klimatomställning 2.3 Rådgivningscentral för försöksverksamhet

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

	2.4 Förstärkt uppdrag till statistikmyndigheter att utveckla statistik på lokal och regional nivå
Kommunalt klimatlyft	3. Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner
4. Standardiserad redovisning av klimatåtgärder	
Regionalt klimatlyft	5. Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå
6. Regional upphandlingssamordning	
7. Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion	
Kompletterande förslag med särskild relevans för lokal och regional klimat-omställning	8. Ökade klimatkrav i offentlig upphandling 8.1 Uppdrag om att ta fram en vägledning för upphandlande enheters egna riktlinjer 8.2 Uppdrag om att utreda framtagande av fördjupade vägledningar inom områden av extra relevans för minskad klimatpåverkan
9. Ökad lokal implementeringsförmåga för kolinbindning via återvätning 9.1 Kompetenssatsning för ökad kolinbindning genom återvätning av skogsmark 9.2 Förlängt uppdrag om att etablera återvätningssavtal	
10. Utred tillstånds- respektive anmälningskrav för stora energi- och eleffektanvändare.	

Remissynpunkter

Ett förstärkt klimatomställningsarbete behövs i både kommuner och regioner, liksom i näringslivet, om vi ska nå uppsatta klimatmål. De regionala kollektivtrafikmyndigheterna (RKM) har under längre tid varit och är ledande inom transportsektorn gällande hållbara transporter och över 95% av busstrafiken drivs idag med förnybara bränslen och el. I klimatomställningen spelar RKMerna en viktig roll och hållbara transporter är en förutsättning för att uppnå målen.

Utredningen ger ett antal positiva förslag, men Svensk Kollektivtrafik bedömning är att effekten av förslagen inte är särskilt kraftfull.

I en kommunal och regional klimatomställning behöver de hållbara resorna inkl. kollektivtrafiken ta stor plats. Följande är exempel på åtgärder som är relevanta i sammanhanget som i stor utsträckning påverkar den faktiska kommunala och regionala klimatomställningen med transporter i fokus:

- Förenkla och utveckla reglerna för stadsmiljöavtalen
- Ge Trafikverket i uppdrag att konsekvent planera och utföra samtliga steg i fyrstegsprincipen

- Öka anslagen till Länsplanerna istället för spridda småstöd

Kommunerna behöver t.ex.

- Stärka kollektivtrafikens roll i den fysiska planeringen, för detta behövs starkare styrning
- Sänk hastigheten för bilar på kommunala vägar och gator
- Höj parkeringsavgifterna och minska utbudet av parkeringar.
Kommunerna behöver större lagmässigt stöd att aktivt arbeta med parkering som styrmedel
- Anlägga kollektivtrafikkörfält och signalprioritering
- Ta bort gatuparkeringar utmed busslinjerna

Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Svensk Kollektivtrafik ställer sig positiv till nationell samordning, dock är det viktigt att detta inte blir en ytterligare funktion att förhålla sig till. Det är positivt att utredningen vill bygga på befintligt arbete och samordning inom t.ex. fossilfritt Sverige. Det kan vara lämpligt att se över och samla olika typer av statliga funktioner och stöd under ett paraply där aktörerna kan få stöd, rådgivning och höjd kunskap. Utredningen tar även upp finansiella stöd och även här finns stort behov av minskad administration och komplexitet samt antalet olika stödformer från olika håll. Tydligt, tillgängligt och lätthanterligt stöd efterfrågas.

Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning

Förslag om ökad myndighetssamordning och koordinerade stöd och råd till kommuner och regioner är positivt, det kan förhoppningsvis öka tydligheten och minska administrativa hinder.

Vad gäller förslaget om rådgivningscentral så kanske inte problemet ligger i brist på idéer eller förslag på försök utan i svårigheter att i verkligheten ha medel, resurser och möjlighet att genomföra försöksverksamhet både under kortare och längre tid. Det är viktigt att stöd till faktiskt genomförande finns.

Gällande föreslaget om statistik är det viktigt att detta görs i ett brett samarbete med olika aktörer så att framtagande, jämförbarhet och kvalitet i statistiken kan säkerställas. Krav från EU såsom t.ex. CSRD och ev. kommande metod för utsläppsberäkning från transporter behöver synkas då det är mycket

tidskrävande och komplicerat att göra olika beräkningar beroende av vem som efterfrågar resultaten samt att jämförbarhet och tydlighet försämras.

Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion

Svensk Kollektivtrafik ställer oss positiva till en regional mobilitets- och tillgänglighetsfunktion. Ett tydligt mandat och uppdrag skapar förutsättningar för att aktivt driva arbetet framåt med hållbara resor.

Vi vill dock poängtera att det är ytterst viktigt att andra aktörer t.ex. Trafikverket även har uppdrag att arbeta med hela fyrstegsprincipen. Staten måste kunna agera även inom steg 1- och 2, det kan inte enbart ligga på andra aktörer. Så för att ambitionerna i detta förslag ska säkerställas krävs åtgärder gällande detta bl.a. förordningsändringar och ändringar i regleringsbrev.

För att kommuner ska få större möjligheter att agera behövs ändringar i t.ex. parkeringslagstiftning, vilket behövs för att kommuner ska kunna arbeta aktivt med parkeringsstyrning.

Det är positivt att förslaget även inkluderar medel för åtgärder, dock är det viktigt att detta sätts i sammanhang med Länsplan, Stadsmiljöavtal, Klimatklivet etc. Den spridda stödfloran är svårnavigerad och inte särskilt effektiv i ett större perspektiv. Kanske skulle detta förslag ingå i uppdrag inom Länsplanen och medel avsättas specifikt? Då skulle man även slippa ett ytterligare ansökningsförfarande som heller inte fördelar medel på bästa sätt.

Ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Vi har i flertalet remissvar ställt oss positiva till ökade klimatkrav i offentlig upphandling, så även denna gång. Det stöd som ges av myndigheter behöver utgå från principen att det ska vara lätt att göra rätt snarare än att straffas om man gör fel. Utredningens förslag går i linje med detta. Det är även viktigt att påpeka att specifika handledningar behöver utformas i samarbete med berörda aktörer så att nyttan maximeras och ambitionsnivån höjs och inte sänks för de aktörer som redan kommit mycket långt när det gäller att ställa successivt ökande klimatkrav i offentliga upphandlingar.

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Johan Wadman
VD